

Heimkunnskap i ny lærerutdanning

1. Nytt navn og profilering av faget.

Gjennom nye fagplaner i grunnskolen vil faget få nytt navn. De fleste høgskolene har endret navn på faget, men beholdt heimkunnskap som undertittel. Det har over lengre tid vært arbeidet for navneendring på faget i lærerutdanninga. Vi vet at faget i grunnskolen vil skifte navn når de nye planene kommer.. Det synes som om dette har ført til større studenttilgang. Spesielt har Høgskolen i Agder lykkes med dette. Både Høgskolen i Agder og Høgskolen i Akershus har gjort mye for å profilere utdanningen og laget informasjonsmateriell som synliggjør fagets betydning i utdanningssammenheng. Her har vi noe å lære!

Heimkunnskapsseksjonen og fagutvalget har gjennom flere år drøftet nytt navn på faget og kommet med forslag til endring av navn. Etter drøftinger er det stor enighet om at et godt valg vil være **Mat, kultur og helse**.

Viktige begrunnelser for hvorfor det bør skje et navneskifte og hva navnet bør være:

- a) Fagets rolle for folkehelsen. Negative helseeffekter som blir registrert pga feil kosthold og lite fysisk aktivitet (Sosial- og helsedirektoratet Utviklingen i norsk kosthold 2003), noe som gir sterk fokus på mat- og helse problematikk. Med disse føringene og de signaler som er gitt i St.meld. nr. 16 (2002-2003) *Resept for et sunnere Norge Folkehelsepolitikken* og Rapport 15-1150 *Forebygging og behandling av overvekt/Fedme i helsetjenesten* er heimkunnskap et viktig fag i holdningskapende og forebyggende arbeid.
- b) Kulturelt og flerkulturelt arbeid i lærerutdanningen. (St.meld. nr. 17 (1996-1997) *Om innvandring og det flerkulturelle Norge*) Faget har en viktig rolle som kulturbærer.
- c) Negative assosiasjoner ved nåværende navn. Navnet *Heimkunnskap* har hatt og har en liten betydningsfull klang i folks bevissthet. Navnet assosieres med egne erfaringer fra timer i ”skolekjøkken”, ”matlaging”, ”koking”, osv.
- d) Faget assosieres med kvinnedominerte arbeidsplasser. Dette kan være en av årsakene som gir faget lav status og gjør det lite betydningsfullt i akademisk sammenheng. Å studere *Heimkunnskap* er ikke en opplysning alle studenter uttaler med stolthet.

2. Situasjonen ved Histalt foran studieåret 2004-2005

Administrasjonen og programansvarlige har ikke hatt formelle møter med seksjonen angående planen for studieprogram for neste år. Arbeidsgiver har ikke fulgt opp prosedyrer for å ivareta medarbeidere. Diskusjonen har gått på annet nivå og ikke i direkte kommunikasjon med fagseksjonen det gjelder.

Det har vært ulike utsagn om erfaringer med liten søknad ved en tidligere anledning. Den gang, i 1999, ble faget ikke synliggjort som et reelt valg i god tid på forhånd som andre fag. Vi hadde 13 studenter, derav en døv, som ble tatt opp på HK 3. Den gang var det ikke plass til flere. Tilbudet kom etter at andre tilbud var gitt!

Vi mener derfor at faget bør få en ny sjanse til å profilere seg på lik linje med andre fag og være et reelt valg noe studentene ble forespeilet når de startet studiet. Ikke minst bør faget være en valgmulighet blant praktiskeestetiske fag for de døve studentene.

For ansatte ved seksjonen er det urimelig å ikke ivareta medarbeidere som har vært midlertidig tilsatt her i mange år og gjort en stor innsats for faget. Hk seksjonen savner en synlig plan for seksjonens framtid.

Det vil være mange ulike konsekvenser ved ikke å tilby faget hvert semester:

- Skolen har nye lokaler og materiell som vil bli stående ubrukt.
- Matvarelager og annet lite holdbart materiell må kasseres dersom det blir stående uten undervisning fra mai måned til januar. Dette medfører ressurssløsing og hygieneisk forfall.
- Faget tilbys ikke som årsenhet i Midt-Norge. Hvilket ansvar har Histalt for dette?
- Arbeidssituasjonen for seksjonen blir uforutsigbar.

Vi har vært i drøftinger med HINT og utvekslet planer på begynnerstadiet.

Arbeidsbelastningen for den ene person hos dem er krevende og vi har derfor ikke kommet lenger med samarbeidet.

Vi har ikke fått noen signaler fra møter mellom Hist og Hint om hvordan planene er for faget.

Konklusjon på punkt 2.

Det bør tilbys årsenhet i faget der en kan kjøre et parallelt løp med søkere utenfra eks. gjennom modulbaserte samlinger, også tilpasset de som har 5 vekttall fra før, med oppstart fra høsten 2005. (Det er svært mange studenter som har tatt kun 5 vekttall gjennom snart 15 år). Den modulbaserte delen kan inneha fordypningsenheter for de som har 5 vekttall fra før. Vårsemesteret 2006 kan de som har 10 vekttall fra før få starte på Hk 3. Denne modellen har vi kjørt før og har gode erfaringer. Modulsamlingene bør også legges til rette for tilbud til øvingslærere som ikke har kompetanse i faget og som ønsker å få det. Vi har nesten ikke øvingslærere med kompetansen i heimkunnskap.

3. Økonomi

Faget har i alle år måttet søke om midler til videreutdanningstilbud og har gjennomført både Hk 1 og HK 2 som betalingsstudier. Vi var de først i landet som gjennomførte IKT basert videreutdanningstilbud i faget som var modulbasert og med mappevurderinger. Vi har lang og god erfaring med moderne studieformer og videreutdanning. Faget er aldri blitt tilbud som ikke betalingsfritt studie innen Hist sine rammer. Vi har måttet søke om midler utenfra eller gitt tilbudet som betalingsstudie. Alle studenter har i tillegg betalt materiellutgifter i alle år og budsjettet for avdelingens inventar og drift vil vi påstå holdes lavt.

Konklusjon: punkt 3.

Det må bli gitt et betalingsfritt videreutdanningstilbud for HK. Det er nå vi har ressurser til det.

4. Nysatsing

Faget har med nytt navn og ny profil en unik sjanse til å stå fram som et tilbud for fremmedspråklige lærere og til å styrke den flerkulturelle forståelsen for studenter i lærerutdanningen.

5. Ny søkergruppe

Med nytt navn på faget og nytt innhold vil det være et viktig/nødvendig tilbud for førskolelærere, barn- og ungdomsarbeidere, ansatte i SFO og ansatte som har ansvar for skolemåltidet. Skolemåltidet er satsingsområder i helseforebyggende arbeid og her mangler det kompetanse.

Ny fagplan i grunnskolen får nytt navn og de fleste lærerskolene har endret navn med undertittel heimkunnskap.

6. Tidligere signal

Vi ser av forslag til vedtak at (sitat) ”*dekan er innstilt på at terskelen for å sette i gang de nye studiene må være lav. Vi bør med andre ord sette i gang studiene selv med liten søkermasse.*”

Vi ber avdelingsstyret om å merke seg dette og gi faget en sjanse til å gjennomføre en årsenhet i **Mat, kultur og helse** selv om vi skulle få færre søkere enn grensen på 20.

7. Ny fagplan

Seksjonen utarbeidet forslag til ny fagplan som ble sendt avdelingen i vår. Vi har hittil ikke fått tilbakemelding på denne og må ha mer tid for å tilrettelegge for modultenkningen. Vi er inne i et samarbeid med Høgskolen i Vestfold om dette.

8. Bemanningssituasjonen

Det foreligger vedtak fra tidligere avdelingsstyremøte at alle fagseksjoner, også de små, må ha minimum to stillinger. I dag har Bente Dahl 100 % og Gerd T. Løvaas 80 %.

Ut i fra de argumentene som er nevnt her ber vi om at avdelingsstyret tar stilling til at seksjonen får tilby HK 2 og HK 3 som det er forespeilet i forslag til studieprogram (Avdelingsstyremøte 20.10.04, sak A39/04).

Dersom avdelingsstyret ikke vedtar dette, ber vi om utsettelse av endelig vedtak til neste avdelingsstyremøte. Dette fordi vi mener å ha fått for liten tid til formelle avklaringer og drøftinger med administrasjonen på forhånd. Dette vil igjen si at faget står som et usikkert tilbud for studentene når det ikke er med blant mulige valg fra første stund.

Fra seksjonen for det nye faget **Mat, kultur og helse**
Bente Lisbeth Dahl, seksjonsleder
Gerds Tomter Løvaas